

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету тваринництва
та водних біоресурсів
Р. Кононенко

» _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри технологій
у птахівництві, свинарстві та вівчарстві
Протокол № 10 від « 17 » травня 2023 р.

Завідувач кафедри

В. Лихач

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Технологія виробництва
і переробки продукції тваринництва»,
ОС «Магістр»

М. Сичов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Тварини в українській та світовій культурі»

Спеціальність: 204 – технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Освітня програма: дисципліна за вибором студента

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Розробники: професор кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві, доктор істор. н., доцент В. Мельник

доцент кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві кандидат с.-г. наук, доцент С. Базиволяк

професор кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві доктор с.-г. наук, професор Н. Прокопенко

Київ–2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

ТВАРИНИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА СВІТОВІЙ КУЛЬТУРІ

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство	
Освітньо-науковий рівень	другий	
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	
Освітньо-професійна програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	
Характеристика дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)	Не передбачено	
Форма контролю	Екзамен	
Показник навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20	20
Практичні, семінарські заняття	20	20
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	80	80
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Тварини в українській та світовій культурі» є покращення гуманітарної підготовки й глибоке ознайомлення студентів з культурними традиціями народів світу щодо відношення до тварин, використання продукції тваринництва від давніх часів до сучасності, підвищення етнічної свідомості студентів та їхньої фахової підготовки, формування у здобувачів професійних знань і вмінь щодо аналізу, розробки та впровадження ефективних технологій виробництва й переробки продукції тваринництва з урахуванням соціальних, економічних, правових аспектів.

Опанування цієї дисципліни надає майбутнім фахівцям можливість оцінювати досягнення вітчизняної та світової культури у контексті відношення до тварин, формуватиме етичне ставлення до тварин, дотримання гуманістичних принципів, високих моральних та етичних засад у суспільному житті й професійній діяльності, дозволить визначати, впроваджувати та забезпечувати функціонування гуманних технологій виробництва й переробки продукції тваринництва у концепції сталого розвитку.

Завдання дисципліни полягає у визначенні ролі й місця тварин у житті людини та вивченні національних традицій відношення до тварин у народів України й світу з метою збереження, поширення та популяризації культурної спадщини.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

– Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми професійної діяльності з технології виробництва і переробки продукції тваринництва у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1).
- Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації, отриманої з різних джерел (ЗК4).

Програмні результати навчання (ПРН):

– Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані (ПРН 5).

– Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов (англійською, німецькою, італійською, французькою, іспанською та ін.) при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері виробництва і переробки продуктів тваринництва та дотичних проблем (ПРН 8).

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд	с.р.		л	п	лаб	інд.	с.р.
Змістовий модуль 1. Тварини як частина культурної спадщини людства												
Тема 1. Роль тварини у житті людини та суспільства. «Animal studies»	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 2. Образи та значення тварин у світовій культурній спадщині	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 3. Тварини в релігії й міфології	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 4. Тварини в українській культурі – від давнини до ХХ століття	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 5. Тварини в українській культурі сьогодення	12	2	2			8	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10			40	60	10	10			40
Змістовий модуль 2. Гуманізація тваринництва – нова віха культурного розвитку суспільства												
Тема 6. Біоетика досліджень з тваринами	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 7. Етологія тварин	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 8. Добробут і благополуччя тварин	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 9. Гуманізація систем і способів утримання тварин	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 10. Виробництво продукції тваринництва в умовах сталого розвитку	12	2	2			8	12	2	2			8
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10			40	60	10	10			40
Усього годин	120	20	20			80	120	20	20			80

4. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Тварини як частина культурної спадщини людства		
1.	Відображення тварин у предметах світової матеріальної культури	2
2.	Тварини у світовій духовній культурі	2
3.	Образи тварин як відображення уяви народу про світобудову	2
4.	Тварини в українській народній творчості – відображення у предметах матеріальної культури	2
5.	Тварини в українських обрядах, усній народній творчості і музиці.	2
Модуль 2. Гуманізація тваринництва – нова віха культурного розвитку суспільства		
6.	Нормативна база регулювання досліджень з тваринами відповідно до біоетики	2
7.	Вивчення аспектів спілкування тварин та їх інтелектуальних здібностей	2
8.	Благополуччя і добробут тварин у нормативних документах	2
9.	Аналіз сучасних технологій тваринництва	2
10.	Розробка заходів з підвищення продуктивності тварин та ефективності галузей тваринництва у межах досягнення цілей сталого розвитку	2
Разом		20

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Тварини як частина культурної спадщини людства		
1	Тварини у житті людини та суспільстві: охарактеризувати значення різних видів	8
2	Образи та значення тварин у світовій культурній спадщині	8
3	Тварини у різних релігіях: християнстві, буддизмі, ісламі та ін.	8
4	Тварини в українській культурі – від давнини до ХХ століття: музиці, художньо-скульптурному мистецтві тощо	8
5	Тварини в українській культурі сьогодення: пісенній творчості, музиці, образно-творчому мистецтві тощо	8
Модуль 2. Гуманізація тваринництва – нова віха культурного розвитку суспільства		
6	Біоетика як поєднання новітніх досягнень біологічної науки та медицини з духовністю	8
7	Інтелектуальні здібності птахів і ссавців	8
8	Вимоги громадських організацій України та ЄС до благополуччя тварин	8
9	Сучасні технології при утриманні сільськогосподарських ссавців, птиці та бджіл	8
10	Сталий розвиток: виклики для виробників тваринницької продукції	8
Разом		80

6. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Надайте визначення для поняття «Тварини».
2. Надайте визначення для поняття «Культура».
3. Вкажіть види сільськогосподарських тварин.
4. Роль сільськогосподарських тварин у житті людини.
5. Роль тварин у суспільстві.
6. Охарактеризуйте міфічних тварин, яких ви знаєте.
7. Тварини у Старому Заповіті.
8. Тварини у Євангеліях Нового Заповіту.
9. Тварини у Християнстві.
10. Тварини у різних світових релігіях.
11. Тварини, які надихали композиторів.
12. Тварини у поезії.
13. Тварини у творах українських письменників.
14. Тварини у творах українських поетів.
15. Тварини в творах зарубіжних письменників.
16. Тварини у творах зарубіжних поетів.
17. Тварини у творах українських художників.
18. Тварини у творах зарубіжних художників.
19. Тварини у народній творчості в Україні.
20. Тварини у творчості народів світу.
21. Тварини в азійській культурі.
22. Тварини в західноєвропейській культурі.
23. Тварини в культурі народів Африки.
24. Тварини в культурі латиноамериканців.
25. Тварини в єврейській культурі.
26. Тварини в культурі країн Північної Америки.
27. Поняття добробуту тварин.
28. Законодавча база щодо добробуту тварин в Україні.
29. Законодавча база щодо добробуту тварин у
30. Органічне виробництво продукції тваринництва.
31. Тварини у лабораторних дослідженнях.
32. Інтелектуальна здатність тварин.
33. Нормативна база регулювання досліджень з тваринами.
34. Поняття біоетики.
35. Гуманізація у технології виробництва продукції тваринництва

Тести розміщені на електронному курсі за посиланням:

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4400>

7. Методи навчання

Метод навчання – це певний спосіб цілеспрямованої реалізації процесу навчання, досягнення поставленої мети. При вивченні дисципліни застосовуються словесні методи (лекція, бесіда, розповідь, діалог, дискусія, робота з першоджерелами та навчальними матеріалами, пояснення тощо), наочні (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі), практичні (шляхом виконання практичних дій студент отримує інформацію, яку аналізує, робить висновок і приходять до тих знань, які необхідно засвоїти), метод гейміфікації. За ступенем керівництва навчальною роботою: самостійна робота студента під керівництвом, однак без контролю викладача при написанні реферату, також дослідницький метод навчання (для розв'язання завдання творчого рівня засвоєння).

При вивченні дисципліни «Тварини в українській та світовій культурі» проводяться лекційні й практичні заняття, а також самостійна робота студентів. На лекції використовуються ілюстрації у вигляді презентації, яка передається на екран через мультимедійний проектор.

На практичних заняттях використовуються живі тварини (птахи різних видів, вівці, кози, коні), стенди, плакати, а також муляжі, зразки яєць птиці різних видів.

8. Форми контролю

Для оцінювання рівня засвоєння дисципліни проводиться поточний контроль після закінчення кожного змістового модуля, а також підсумкова атестація – екзамен.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Упродовж семестру здійснюється поточний контроль знань за результатами опанування матеріалу змістовного модуля. По закінченню – підсумковий контроль знань. Для контролю знань студентів застосовуються тестові контрольні завдання.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (затверджено 26.04.2023, протокол №10).

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74 – 89	Добре	
60 – 73	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни R дис (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи Rнг (до 70 балів):
 $R_{\text{днс}} = R_{\text{нг}} + R_{\text{ат}}$.

10. Навчально-методичне забезпечення

У навчально-науково-виробничих лабораторіях кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві утримуються тварини різних видів: вівці, кози, коні, кури, фазани, перепели. Використовуються стенди, плакати, муляжі, опудала птахів.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Енциклопедичний словник символів культури України / за заг. ред. В.П. Коцура, О.І. Потапенка, В.В. Куйбіди. Корсунь-Шевченківський: ФОП Гаврищенко В.М., 2015. 912 с.
2. Історія світової культури: навч. посібник / керівник авт. колект. Л.Т.Левчук. К.: Центр учбової літератури, 2010.
3. Історія української культури [Текст] : у 5-ти т. / Гол. ред. Б.Є. Патон. К. : Наукова думка.
4. Етологія (основи поведінки тварин) : підручник для вищих навчальних закладів / О.В. Севериновська, О.Є. Пахомов, В.К. Рибальченко. Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. 292 с.
5. Мельник В. В. Науково-організаційні засади розвитку птахівництва в Україні другої початку ХХІ ст. : монографія. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2019. 345 с.
6. Kalof L. Looking at Animals in Human History / Linda Kalof. - London: Reaktion books, 2007.

Додаткова література

1. Борейко В.Е. Введение в природоохранную эстетику / В.Е. Борейко. Киев: Киевский эколого-культурный центр, 1997. 95 с.
2. Гура А.В. Символика животных в славянской традиционной культуре / А.В. Гура. Москва: Индрик, 1997. 917 с.
3. Заянчковский И.Ф. Животные: приметы и предрассудки / И.Ф. Заянчковский. Москва: Знание, 1991. 256 с.
4. Иванова-Казас О.М. Мифологическая зоология / О.М. Иванова-Казас. Санкт-Петербург: Филологический факультет СПбГУ, 2004. 264 с.

5. Мифы народов мира. Энциклопедия в 2-х томах / под общ. ред. С.А. Токарева. Москва: Советская энциклопедия, 1991. 832 с.
6. Павлова Т.Н. Биоэтика в высшей школе: учеб. пособие для вузов / Т.Н. Павлова. Москва: Моск. гос. академия ветеринар, медицины и биотехнологии, 1997. 260 с.
7. Aloï G. Angela Singer: Animals Rights and Wrongs / G. Aloï // *Antennae: The journal of nature in visual culture*. 2008. Issue 7: Botched Taxidermy. P. 1019.
8. *Animal Others: On Ethics, Ontology, and Animal Life* / ed. by Н. Peter Steeves. Albany NY: State University of New York Press, 1999;
9. Berger J. Why look at animals? // Berger J. *About looking*. London: Writers & Readers, 1980. P. 1 -28.
10. Kendall G. Ritual, Reason and Animals / G.Kendall // *Theorizing Animals* / ed. by N. Taylor and T. Signac. Leiden, Boston: Brill, 2011. P. 129-147.
11. Brooman S. Law Relating to Animals / S. Brooman, D. Legge. London, Sydney: Cavendish Publishing, 1997. 128 p.
12. Singer P. *Animal Liberation: A New Ethics for our Treatment of Animals* / P. Singer. - New York: New York Review, Random House, 1975. 185 p.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Екологічні стандарти ЄС для галузі тваринництва України. URL: https://ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2018/05/ЕкоStandartEU_short-s.pdf
3. Животные в исследованиях. <https://pravo.hse.ru/techlaw/animallaw/usefullilab>
4. Національна академія аграрних наук України. URL: <http://naas.gov.ua/>
5. Про затвердження Вимог до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0206-21>
6. Тваринництво в Україні та світі. URL: <https://landlord.ua/news/tvarinnitstvo/>
7. Animal health and the environment. URL: <http://www.fao.org/3/u2200e/u2200e0d.htm>
8. EU Commission. Countries and regions: Ukraine. URL: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/ukraine>.
9. Global animal partnership. <https://globalanimalpartnership.org/>
10. Simbolarium: краткая энциклопедия символов / P. Greif. 2009. URL: <http://www.simbolarium.ru/index.php>.